

van Gerbrandy) de GAC verzocht, een delegatie naar haar toe te zenden – de in de illegaliteit bestaande politieke verdeeldheid (een verdeeldheid van welker diepte de vorstin geen denkbeeld had) had verhinderd dat het tot het vertrek van zulk een delegatie kwam. Zat de zaak nu volledig vast? Neen: de koningin was bereid, de minister van binnenlandse zaken, mr. L. J. M. Beel, die zij als 'vernieuwd' beschouwde, iets meer armslag te geven. Hij ontwierp twee nieuwe regelingen die op één punt overeenstemden, nl. dat de illegaliteit, die volgens Beel overigens niet samenviel met de GAC, een bepalende invloed zou krijgen bij de samenstelling van het noodparlement. Begin juni werden zijn ontwerpen in het kabinet ter discussie gesteld – het kabinet wist toen al (Drees had dat kort tevoren uiteengezet) dat Drees zelf niet alleen in de GAC niet 'het natuurlijke parlement' zag zoals de koningin dat had gesteld, maar dat hij bovendien van mening was dat bij de vorming van het noodparlement ook het zwaartepunt niet bij de GAC en in het algemeen niet bij de illegaliteit mocht liggen.

Er was over die zaak ook in bezet gebied in de voorafgaande maanden veel te doen geweest.

Namens de GAC had in de hongerwinter onder voorzitterschap van Drees de z.g. Contact-Commissie gefungeerd en deze was het er na veel touwtrekken over eens geworden dat na de bevrijding door de regering een Nationale Adviescommissie moest worden ingesteld o.m. teneinde het oude, in '37 gekozen parlement met nieuwe leden aan te vullen; die Nationale Adviescommissie zou vier-en-vijftig leden moeten tellen: achttien die de illegaliteit zouden vertegenwoordigen, zes-en-dertig die representanten zouden zijn van alle overige groepen in de samenleving – groepen met welke voormannen het in het geheim opererend Vaderlands Comité (ook hier was Drees de voorzitter van) in min of meer regelmatig contact stond. Wie moest nu die vier-en-vijftig voor benoeming voordragen? Daarvoor moest een commissie worden ingesteld maar over de vraag hoeveel leden die commissie zou tellen en hoevele van die leden uit de GAC dan wel uit het (door andere illegalen nauwelijks illegaal geachte) Vaderlands Comité afkomstig zouden zijn¹,

¹ Het Vaderlands Comité bestond uit Drees, de anti-revolutionair mr. dr. J. Donner (tot begin '44 lid van de Hoge Raad), mr. H. A. M. T. Kolschoten (eerder secretaris van de Rooms-Katholieke Staatspartij), mr. K. P. van der Mandele (voorzitter van de Rotterdamse Kamer van Koophandel) en mr. H. J. Reinink (tot herfst '41 hoofd van de afdeling Hoger Onderwijs van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, nadien actief in kringen van het kunstenaarsverzet). In sommige